

Μουσείο Νεότερου
Ελληνικού Πολιτισμού

ΜΟΥΣΕΙΟ ΝΕΟΤΕΡΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ

Το Μουσείο Νεότερου Ελληνικού Πολιτισμού (ΜΝΕΠ) είναι το μοναδικό Δημόσιο Μουσείο του Υπουργείου Πολιτισμού που πραγματεύεται τον νεότερο ελληνικό πολιτισμό μέσα από τεκμήρια της υλικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. Ιδρύθηκε το 1918 και στεγάστηκε στο Τζαμί Τζισδαράκη στο Μοναστηράκι. Στη μακρόχρονη πορεία του οι αλλαγές στην επωνυμία του, από «Μουσείον Ελληνικών Χειροτεχνημάτων», σε «Μουσείον Κοσμητικών Τεχνών», «Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης» και σήμερα «Μουσείο Νεότερου Ελληνικού Πολιτισμού», αποτυπώνουν κάθε φορά τη συλλεκτική του πολιτική και την ανάγκη η θεσμική του παρουσία να εκφράζεται στον ευρύτερο πολιτιστικό χώρο με τρόπο επίκαιρο και καταλυτικό.

Η ίδρυσή του έχει άμεση σχέση με μια σειρά πρωτοβουλιών και εξελίξεων στην πνευματική και πολιτική ζωή του τόπου στο μεταίχμιο του 19ου και του 20ού αιώνα, σε μια εποχή που το εθνικό ζήτημα βρίσκεται σε έξαρση και η απόδειξη της διαχρονικής συνέχειας του ελληνικού πολιτισμού προβάλλει επιτακτική. Στη διοικητική επιτροπή του Μουσείου που συστήνει ο ποιητής Γεώργιος Δροσίνης, ένα από τα ιδρυτικά στελέχη του, συμμετέχουν αρχαιολόγοι και προσωπικότητες των γραμμάτων και των τεχνών ενώ πρώτος διευθυντής ορίζεται ο ζωγράφος Κωνσταντίνος Μαλέας. Η έκθεση συγκροτείται από αντικείμενα λαϊκής τέχνης με βασικό κριτήριο για την επιλογή τους την καλλιτεχνική και αισθητική τους αξία και μοναδικότητα.

Στην περίοδο του Μεσοπολέμου, η τότε διευθύντρια Άννα Αποστολάκι συνεχίζει τον αγώνα διάσωσης των αντικειμένων του λαϊκού πολιτισμού ανταποκρινόμενη στην ανάγκη της εποχής να αναδειχθεί η λαϊκή τέχνη και να αναζητηθεί σε αυτήν η ιστορική συνέχεια του ελληνισμού.

ΤΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Η Στοά του Απτάλου και η αποκατεστημένη εκκλησία του Αγίου Ελισσαίου, αποτελούν αντίστοιχα το δυτικό και ανατολικό όριο του οικοδομικού τετραγώνου όπου στεγάζεται το Μουσείο Νεότερου Ελληνικού Πολιτισμού μεταξύ των οδών Αδριανού – Άρεως – Κλάδου και Βρυσακίου, στην καρδιά του ιστορικού κέντρου.

Στο μεταίχμιο των δύο αυτών μνημειακών και συμβολικών ορίων της αρχαίας και της μεταβυζαντινής κληρονομιάς εντάσσεται αυτός ο θύλακας του πολεοδομικού ιστού της Αθήνας των πρώιμων χρόνων μετά την Απελευθέρωση που διασώζεται έως σήμερα. Πρόκειται για μια χαρακτηριστική «κοινότητα – γειτονιά» της Αθήνας του 19ου αιώνα με συγκεκριμένα φυσικά όρια, κοινωνική και πολιτισμική ομοιογένεια που αποτυπώνει με ενάργεια τις κοινωνικο – οικονομικές δομές και τα πολιτιστικά χαρακτηριστικά της εποχής.

Εδώ διασώζονται τμήματα του υστερορωμαϊκού τείχους, αυτό που οικοδόμησαν οι Αθηναίοι μετά την επιδρομή των Ερούλων (267 μ.Χ.) για να προστατεύσουν την πόλη τους. Ο βυζαντινός ναός του Αγίου Θωμά, τρίκλιτη βασιλική του 6ου – 7ου αι. μ.Χ. με μεταγενέστερες φάσεις οικοδόμησης που συνδέεται με αρχοντικές οικογένειες της Αθήνας (Παλαιολόγοι, Λύμπονες κ.α.) και λειτουργούσε ως ενοριακός ναός στις αρχές του 19ου αι. Η πύλη και η κλίμακα του αρχοντικού του Χωματιανού – Λογοθέτη, χαρακτηριστικό οικοδόμημα του α' μισού του 18ου αι. με σημαντικό ρόλο στην πολιτική και κοινωνική ζωή της εποχής της καθώς στην οικία αυτή φιλοξενήθηκαν σημαντικές προσωπικότητες, όπως πρόξενοι και περιηγητές. Ο αποκατεστημένος ναός του Αγίου Ελισσαίου, κτητορική εκκλησία της οικογένειας του Χωματιανού – Λογοθέτη, όπου ο «Άγιος των Γραμμάτων», Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, έψελνε στις αγρυπνίες μαζί με τον εξάδελφό του Αλέξανδρο Μωραϊτίδη παρουσία πολλών πνευματικών ανθρώπων της εποχής, το σπίτι του Νικόλαου Δραγούμη, αλλά και νεότερα οικοδομήματα με στοιχεία της Οθωνικής περιόδου και της λαϊκής αρχιτεκτονικής.

Το Τζαμί Τζισδαράκη, εμβληματικό μνημείο των όψιμων οθωμανικών χρόνων στην πλατεία Μοναστηρακίου, εντάσσεται και αυτό δυναμικά στη μόνιμη έκθεση του Μουσείου καθώς φιλοξενεί μία από τις δέκα βασικές θεματικές ενότητες της αφήγησης. Χτισμένο το 1759 από τον τότε βοεβόδα των Αθηνών Τζισδαράκη, στην καρδιά της περιοχής που ήταν γνωστή ως Κάτω Παζάρι, μετά την ίδρυση του ελληνικού κράτους, χρησιμοποιήθηκε κατά καιρούς ως στρατώνας της στρατιωτικής μπάντας, φυλακή και αποθήκη, ενώ το 1915 αναστηλώθηκε από τον Αναστάσιο Ορλάνδο για να στεγάσει το 1918 το νεοϊδρυθέν Μουσείο.

Η ΝΕΑ ΜΟΝΙΜΗ ΕΚΘΕΣΗ

Τα κτήρια, δεκαοχτώ στο σύνολό τους, απαλλοτριωμένα προ δεκαετιών, διατηρήθηκαν και αποκαταστάθηκαν από το Υπουργείο Πολιτισμού για να φιλοξενήσουν τις πολύτιμες συλλογές του Μουσείου Νεότερου Ελληνικού Πολιτισμού. Κάθε εκθεσιακή ενότητα πραγματεύεται και μια πτυχή του νεότερου ελληνικού πολιτισμού.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΝΕΟΤΕΡΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΕΡΓΟΥ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΡΓΟΥ

Έλενα Μελίδη, Διευθύντρια Μουσείου Νεότερου Ελληνικού Πολιτισμού

ΟΜΑΔΑ ΕΠΙΒΛΕΨΗΣ ΕΡΓΟΥ

Έλενα Μελίδη, Διευθύντρια Μουσείου Νεότερου Ελληνικού Πολιτισμού

Αδαμαντία Πουλή, Προϊστάμενη Τμήματος Διοικητικής, Οικονομικής και Τεχνικής Υποστήριξης
Παναγιώτα Ανδριανοπούλου, Προϊστάμενη Τμήματος Συλλογών, Έρευνας και Τεκμηρίωσης Λαϊκής Τέχνης
Αικατερίνη Μπίχτα, Προϊστάμενη Τμήματος Εκθέσεων, Επικοινωνίας και Εκπαίδευσης
Σωτηρία Αδάμ, Συντηρήτρια Έργων Τέχνης

ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΡΓΟΥ

Μουσειογραφική Μελέτη

(Προθήκες, Εκθεσιακός Φωτισμός, Ψηφιακά Εκθέματα, Εποπτικό Υλικό, Επίπλωση και λοιπός Εξοπλισμός)

Έλενα Μελίδη, Ευγενία Δάφνη, Νίκη Δάφνη, Ιωάννα Πάλλα, Ελένη Παπαθωμά, Λαογράφοι – Αρχαιολόγοι

Νίκος Κυριακόπουλος, Αρχιτέκτων Μουσειογράφος

Ιφιγένεια Δημητρίου, Αρχιτέκτων Μηχανικός

Σταμάτης Ζάννος, Υπηρεσίες Υποστήριξης Μουσειογραφικής Προμελέτης

Σπύρος Ανατολιάνος, Ruschioni Isidora, Υποστηρικτικές Υπηρεσίες Φωτισμού

Έλλη Παγκάλου και Συνεργάτες, Διαμόρφωση Περιβάλλοντος Χώρου – Φυτοτεχνική Μελέτη

Μαρία Ρούσσου, Υποστηρικτικές υπηρεσίες στις ψηφιακές εφαρμογές

Αδαμάντιος Αραμπατζής, Υποστηρικτικές γραφιστικές υπηρεσίες

Αλεξάνδρα Νικηφορίδου, Μουσειολόγος

Μουσειολογική Μελέτη

Έλενα Μελίδη, Ευγενία Δάφνη, Νίκη Δάφνη, Ιωάννα Πάλλα, Ελένη Παπαθωμά, Λαογράφοι – Αρχαιολόγοι

Αλεξάνδρα Νικηφορίδου, Μουσειολόγος

Μουσειογραφική Μελέτη Οικογενειακών Εκθεμάτων

Έλενα Μελίδη, Παναγιώτα Ανδριανοπούλου, Ευγενία Δάφνη, Νίκη Δάφνη, Δέσποινα Καρβέλη, Ελένη Παπαθωμά,

Ουρανία Ράπτη, Δήμητρα Φραγκούλη, Λαογράφοι – Αρχαιολόγοι

Ιωάννα Βλάχου, Δήμητρα Χαμποπούλου, Εικαστικοί

Στέφανος Σκυλακάκης, Αρχιτέκτων Μηχανικός

Αλεξάνδρα Νικηφορίδου, Μουσειολόγος

Αποκατάσταση Κτηρίων

Διεύθυνση Προστασίας και Αναστήλωσης Νεωτέρων και Σύγχρονων Μνημείων/ Τμήμα Έργων: Μελέτη ΒΕΤΑPLAN,

Εκτέλεση Έργου ΑΚΤΩΡ ΑΤΕ

Έρευνα, Επιλογή και Τεκμηρίωση Εκθεμάτων, Οργάνωση Θεματικών Ενοτήτων, Συγγραφή Κειμένων,

Περιεχόμενο Παραγωγών

Έλενα Μελίδη, Παναγιώτα Ανδριανοπούλου, Ευγενία Δάφνη, Νίκη Δάφνη, Δέσποινα Καρβέλη, Ελένη Παπαθωμά,

Ουρανία Ράπτη, Λαογράφοι – Αρχαιολόγοι

Επίβλεψη Εγκατάστασης Εκθεμάτων

Σωτηρία Αδάμ, Γεωργία Σωτηροπούλου, Μαρία Σπυροπούλου, Συντηρητές Έργων Τέχνης

Παρακολούθηση Έργου

Νίκος Κυριακόπουλος, Ιφιγένεια Δημητρίου, Πάρις Κουσουλός, Σπύρος Νάσαινας, Φίλιππος Κίτσιος, Αρχιτέκτονες Μηχανικοί

Αλεξάνδρα Νικηφορίδου, Μουσειολόγος

Συντήρηση Εκθεμάτων

Σωτηρία Αδάμ, Μαρία Σπυροπούλου, Γεωργία Σωτηροπούλου, Αλεξάνδρα Αλεξανδροπούλου, Λυδία Αυλωνίτου, Μαρία

Γραμματικού, Δέσποινα Δαμιανίδου, Μαρία Δεμερτζή, Μαρία Θηβαίου, Νίκος Καρράς, Γεωργία Καρύδη, Αντονέλλα Κατρίνη,

Ελένη Κοζάου, Κωνσταντίνα Κοκότου, Ζωή Κόνα, Μιχαήλ-Ευάγγελος Κουμαράς, Μαρία Κουμτζή, Ασημίνα Κουρούνη,

Πηνελόπη Λαλιώτη, Διώνη Λαμπίρη, Χρύσα Μαλτέζου, Μυρτώ Μαρίνη, Αλεξάνδρα Μπολώτη,

Κωνσταντίνα Οικονομοπούλου, Άννα Παπαδούλα, Νικολέτα Πεκτοσαλή, Δημοσθένης Πιμπλής, Μαρία Ρέτσα,

Χριστίνα Σπαρτιώτη, Κωνσταντίνος Στουπάθης, Μαρία Τασιοπούλου, Φραγκάκη Φωτεινή, Μαρία Φιλιππούση,

Τίνα Χανιαλάκη, Συντηρητές Έργων Τέχνης

Προθήκες, Μουσειακές κατασκευές, Εκθεσιακός φωτισμός, Μοντέλα κατοικιών

Museum Evolution Ike – Muevo

Ψηφιακά και Οικογενειακά Εκθέματα

Omikron Electronics

Κατασκευή Αναρτήσεων και Εγκατάσταση Εκθεμάτων

Χ.Θ. Στεφανίδης – Δ. Π. Δρόσος

Εποπτικό Υλικό και Σήμανση

Cloud print Digital and Display Products

Επιμέλεια Φωτισμού

Γιώργος Χατζηλουκάς